

ZDRAVOTNICTVÍ ČR:
Stručný přehled činnosti
oboru alergologie a klinická
imunologie za období 2007–
2017

NZIS REPORT č. K/5 (08/2018)

Stručný přehled činnosti oboru alergologie a klinická imunologie za období 2007–2017

Datový zdroj: výkaz A (MZ) 1-01: alergologie a klinická imunologie (A010)

Sběr dat v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Zpravodajské jednotky: Výkaz vyplňuje samostatně každé ambulantní oddělení (pracoviště) alergologie a klinické imunologie, včetně ambulantních částí nemocnic, a také každá imunologická laboratoř (zpravodajská jednotka – dále ZJ), bez ohledu na jejich zřizovatele. Sběr dat probíhá v ročních intervalech (vždy pro období 1. 1. – 31. 12.).

Shrnutí

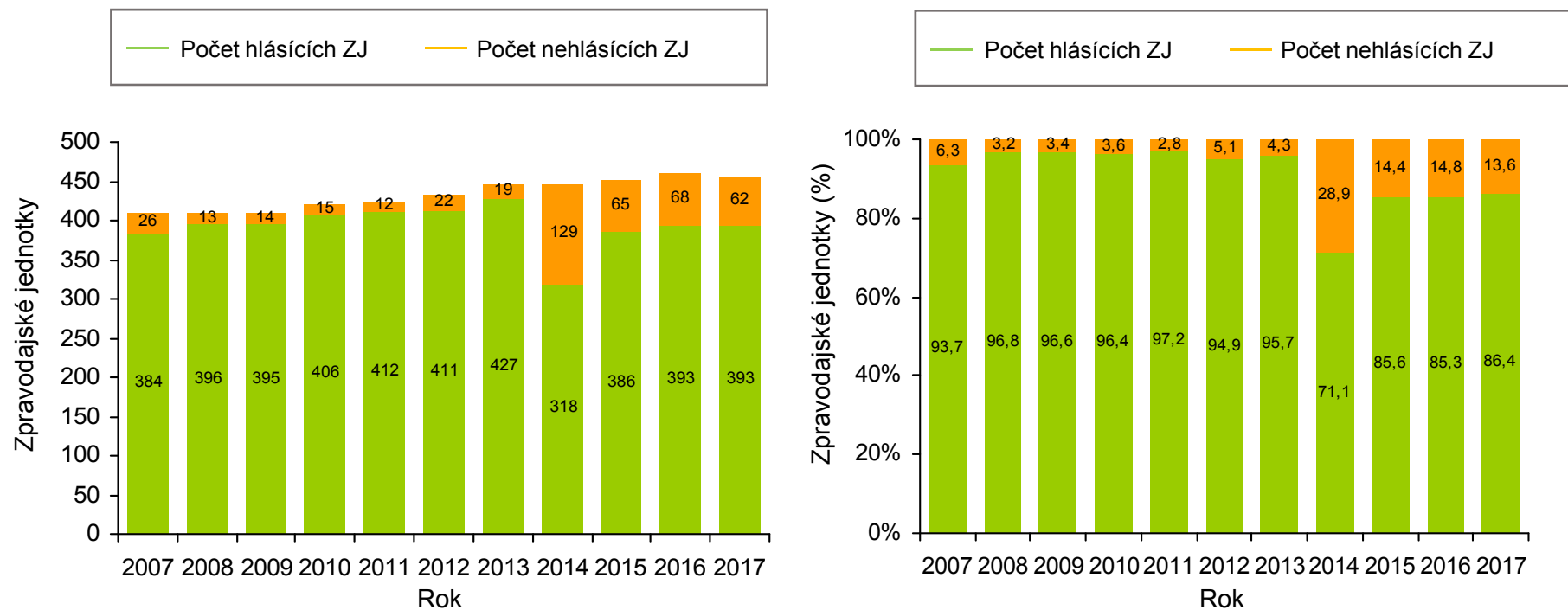
V roce 2017 vyplnilo výkaz A010 celkem 393 (86,4 %) zpravodajských jednotek (Obrázek 1). Kompletní hlášení poskytly fakultní nemocnice, nemocnice, nemocnice následné péče, ostatní odborné léčebné ústavy, ostatní dětské odborné léčebné ústavy a samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé. Nejméně vyplňují, relativně k jejich celkovému počtu, samostatné odborné laboratoře a malé sdružené ambulance (Obrázek 2). Úplná vyplněnost je v Plzeňském a Olomouckém kraji, naopak nejnižší v Jihomoravském kraji (Obrázek 3). Rozmístění hlásících zpravodajských jednotek v jednotlivých okresech ČR je vizualizováno na Obrázku 4. 63,4 % z nich tvoří samostatné ordinace lékaře specialisty, 14,2 % jsou nemocnice, ostatních zdravotnických zařízení je 22,4 %. Vzhledem k počtu léčených pacientů jsou nejvýznamnější samostatné ordinace lékaře specialisty (Obrázek 5).

V roce 2017 se léčilo v oboru alergologie a klinická imunologie celkem 836 175 pacientů, tj. cca 79 pacientů na 1 000 osob v populaci. Zastoupení pohlaví zůstává v průběhu času konstantní, 55–56 % pacientů tvoří ženy a 44–45 % muži (Obrázek 6).

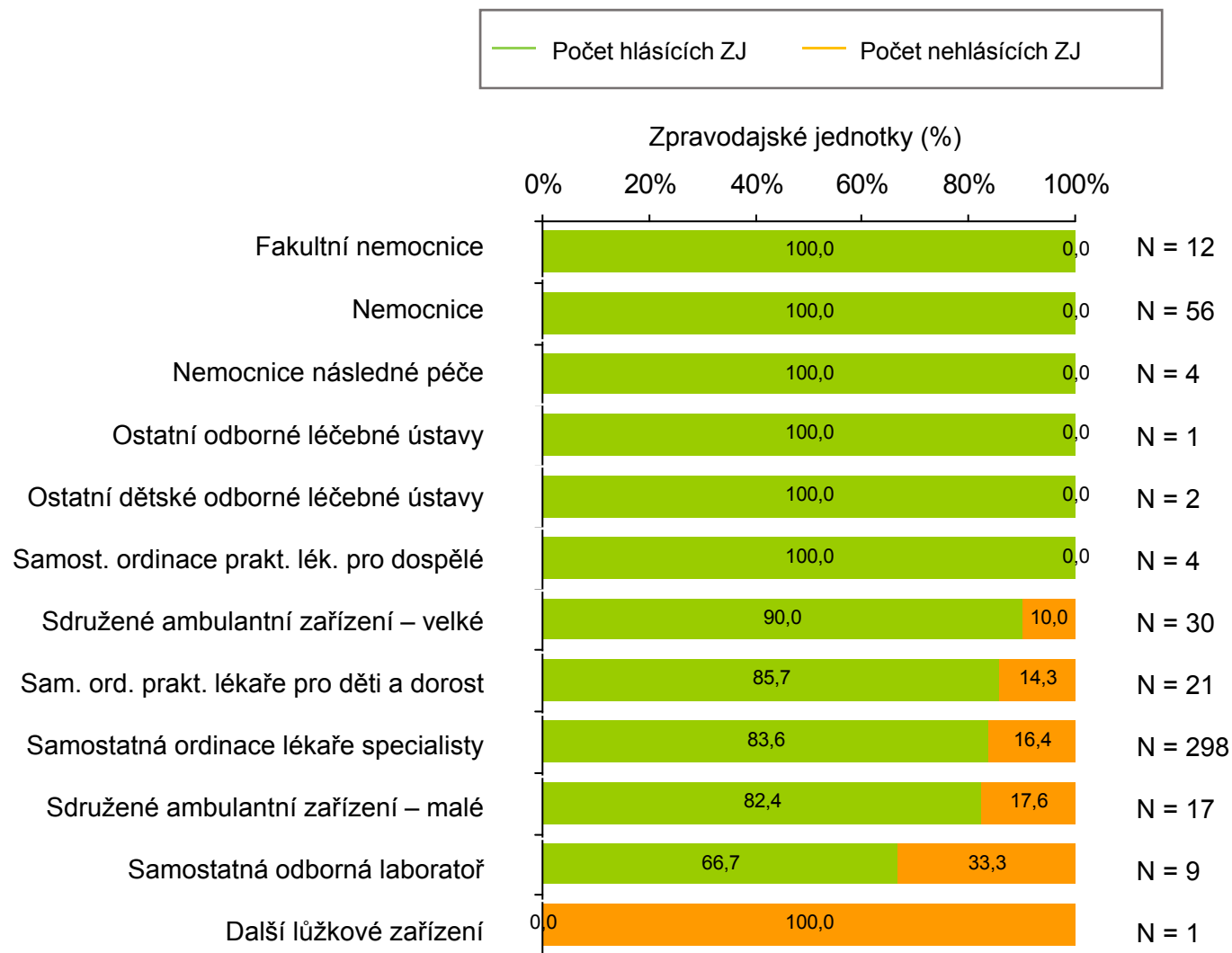
Až do roku 2015 klesal podíl pacientů s pollinosou, v roce 2017 byl zaznamenán nárůst oproti roku 2015 (z 296 263 v roce 2015 na 334 070 v roce 2017), jejich zastoupení mezi léčenými pacienty celkem je stále nejčetnější (32 pacientů na 1 000 osob v populaci v roce 2017). Prevalence pacientů s astmatem nabývá rostoucí tendence, v roce 2017 se s astmatem léčilo 310 368 (29 na 1 000 osob) pacientů. Počet pacientů léčených z důvodu stálé alergické rýmy byl v roce 2017 161 710 (15 na 1 000 osob) a pro atopickou dermatitis se v loňském roce léčilo 77 225 (7 na 1 000 osob) pacientů (Obrázek 7).

Doplňující údaje sumarizující veškeré proměnné výkazu v časových řadách a pro poslední rok sběru i v regionálním srovnání jsou k dispozici v přílohách, a to jak ve formě absolutních počtů, tak jako standardizované ukazatele. Příloha dále obsahuje prezentaci s obrázky, formulář ve formátu pdf a pokyny pro jeho vyplňování.

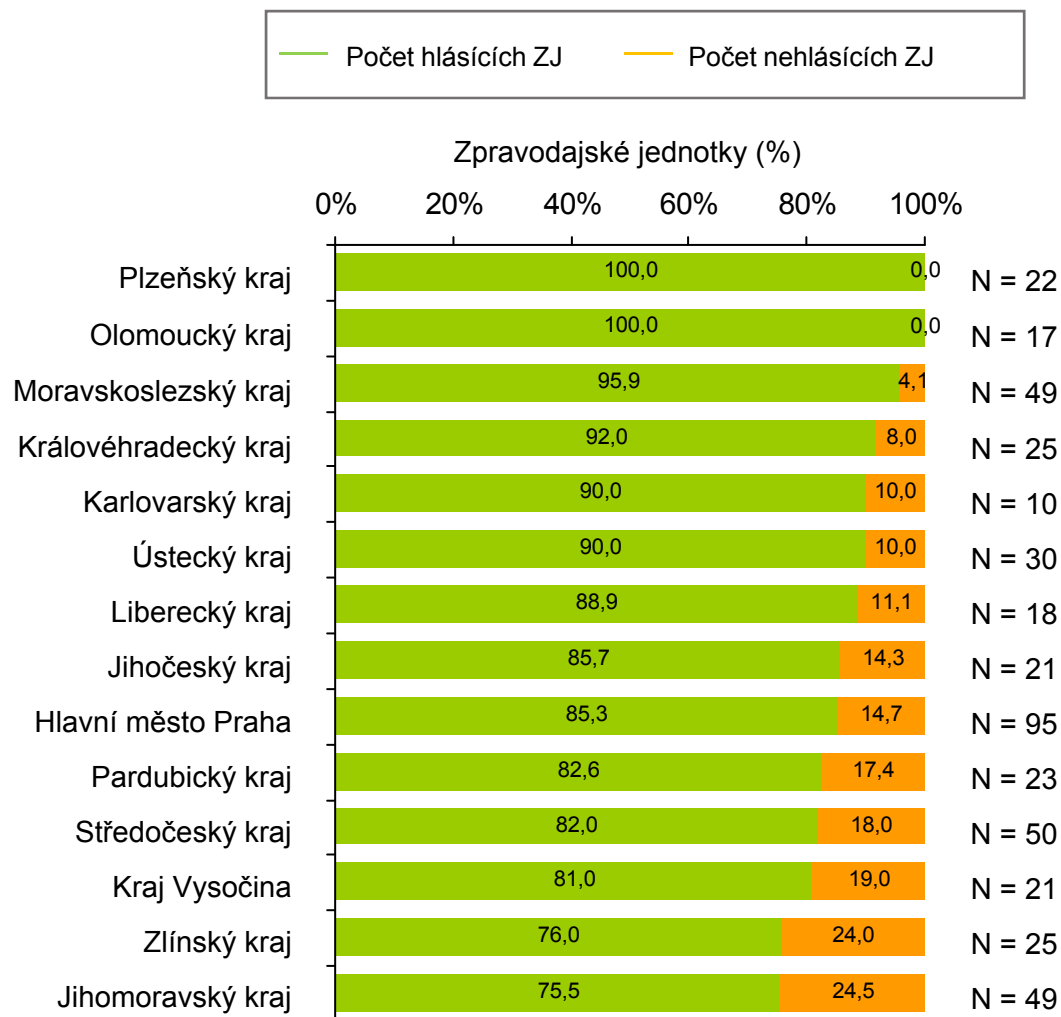
Obrázek 1. Vyplněnost výkazů v letech 2007–2017

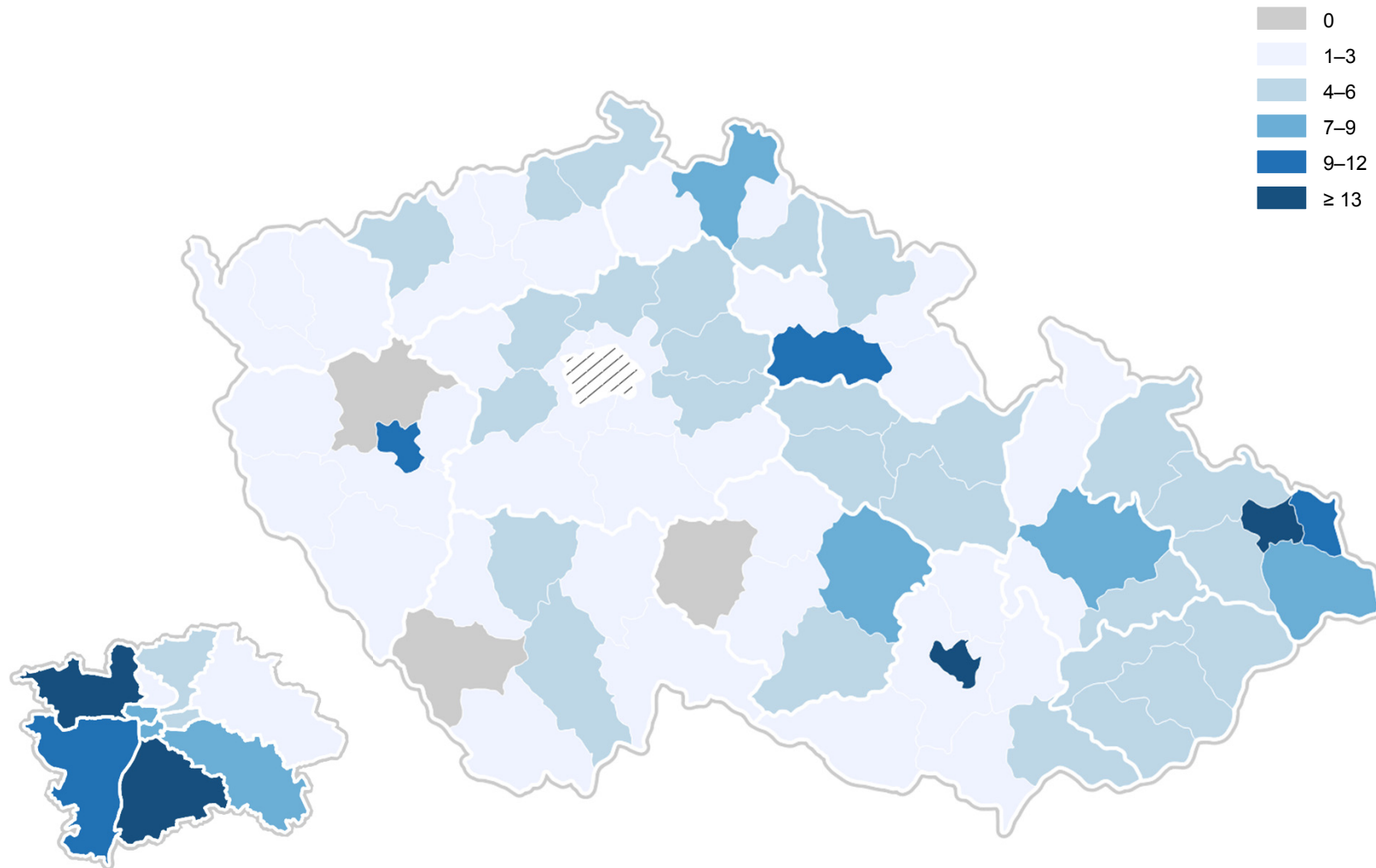
Obrázek 2. Vyplněnost výkazů za rok 2017 podle druhu zdravotnického zařízení

Obrázek 3. Vyplněnost výkazů za rok 2017 v jednotlivých regionech

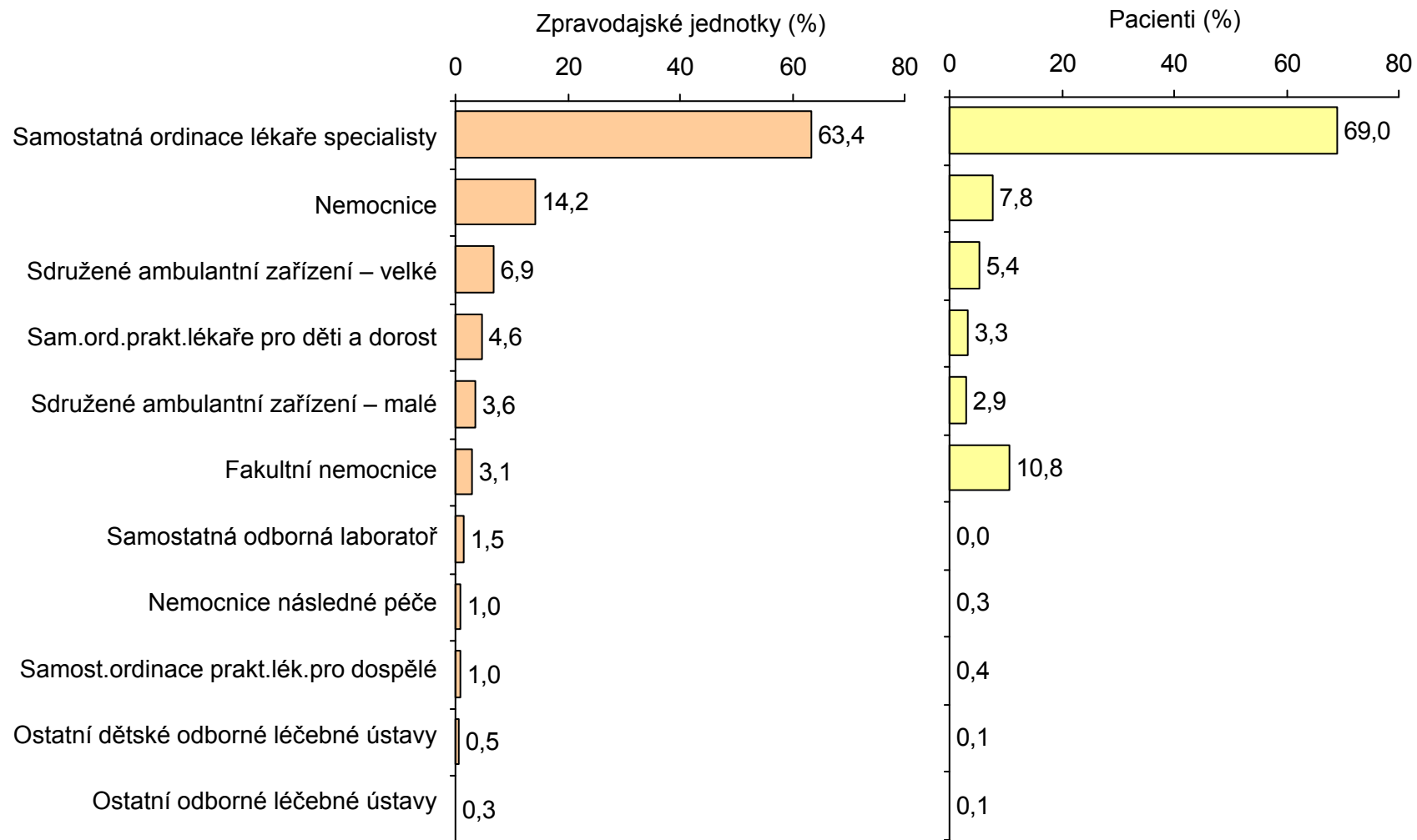

Obrázek 4. Počty hlásících zpravodajských jednotek v okresech ČR

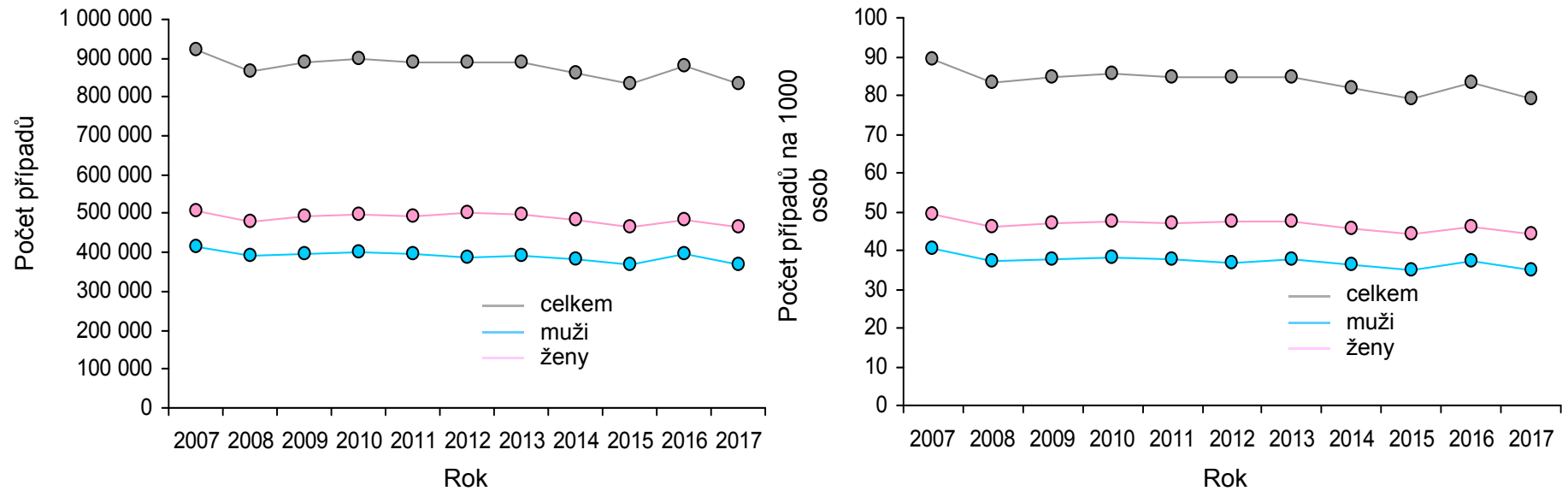

Obrázek 5. Zpravodajské jednotky – druh zdravotnického zařízení

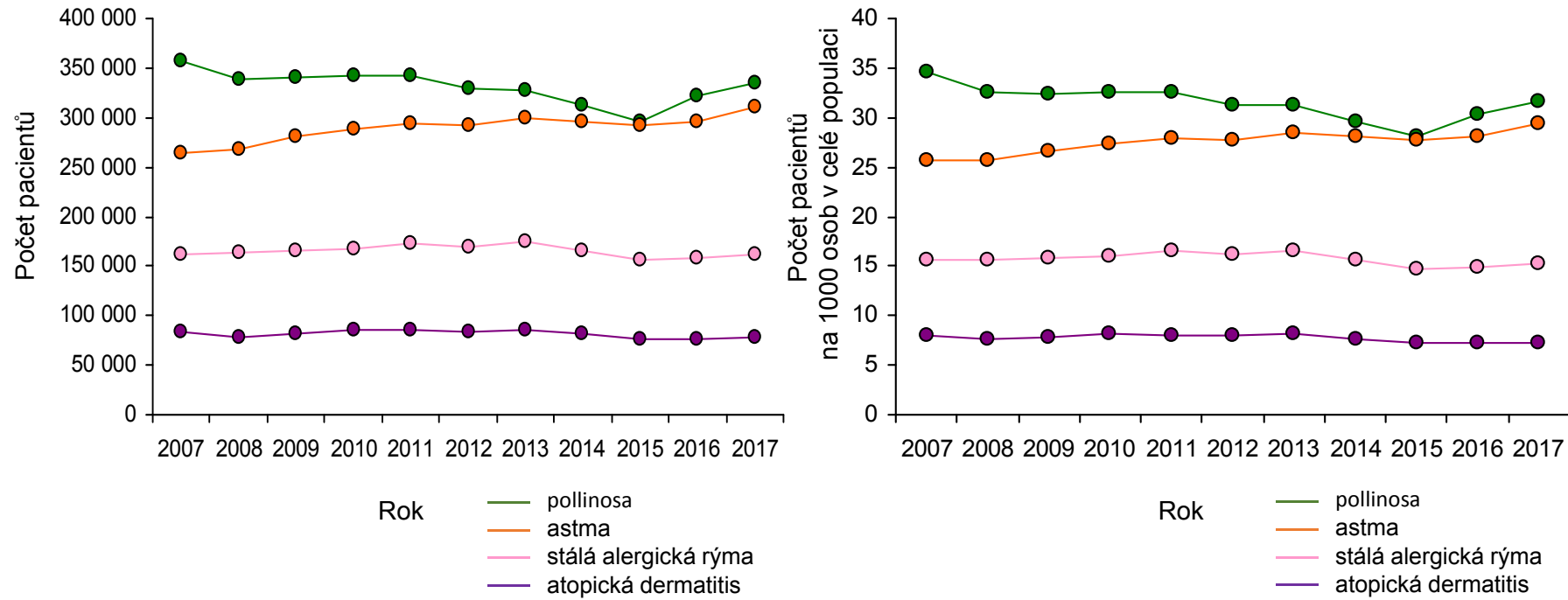
N = 393 hlásících zpravodajských jednotek v roce 2017

Obrázek 6. Prevalence léčených pacientů

Obrázek 7. Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu nebo pacienti s vybraným chronickým onemocněním

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM – AMBULANTNÍ PÉČE
 ZDRAVOTNICTVÍ ČR: Stručný přehled činnosti oboru alergologie a klinická imunologie za období 2007–2017
 NZIS REPORT č. K/5 (08/2018)

Příloha č. 1. Absolutní počty pacientů oboru alergologie a klinická imunologie v časovém trendu

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
I. Činnost											
Počet ošetření - vyšetření : celkem	2 407 144	2 311 569	2 301 353	2 357 654	2 347 773	2 270 871	2 245 561	2 409 282	2 573 003	2 198 523	2 059 847
Počet léčených pacientů: celkem	923 044	868 074	889 380	897 821	888 655	888 748	890 915	862 570	834 225	880 846	836 175
Počet léčených pacientů: 0 - 19 let	340 592	341 835	342 802	336 992	333 488	325 553	334 600	324 097	313 593	352 470	322 011
Počet léčených pacientů: muži	416 250	389 508	397 404	400 645	396 671	388 170	393 654	380 925	368 196	394 991	370 299
Počet léčených pacientů: ženy	506 794	478 566	491 976	497 176	491 984	500 578	497 261	481 645	466 029	485 855	465 876
Počet kožních testů: celkem	2 525 917	2 617 756	2 756 936	2 744 431	2 813 087	2 627 963	2 699 151	2 593 708	2 488 265	2 290 596	2 170 591
Počet pacientů léčených specifickou hyposenzibilizací: celkem	117 955	110 482	94 614	89 931	89 384	81 626	77 604	64 203	50 802	42 128	42 112
Počet pacientů, u kterých byla zahájena individuální injekční, nebo perorální (sublinguální) specifická imunoterapie alergenem: celkem	29 258	25 738	25 381	24 347	24 092	21 302	22 029	20 523	19 017	19 502	19 184
II. Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu nebo pacienti s vybraným chronickým onemocněním											
Atopická dermatitis: počet pacientů celkem	83 280	78 967	81 180	85 298	84 687	83 893	85 818	81 158	76 497	76 853	77 225
Pollinosa: počet pacientů celkem	357 494	338 665	340 108	342 127	341 943	328 878	328 024	312 144	296 263	321 334	334 070
Stálá alergická rýma: počet pacientů celkem	161 760	163 208	166 508	167 751	173 070	169 899	174 106	164 914	155 721	157 998	161 710
Astma: počet pacientů celkem	264 515	268 436	280 003	287 719	293 207	291 257	299 762	295 766	291 769	296 275	310 368

Prezentovaná data zohledňují podíl nezadaných údajů, které jsou v jednotlivých letech aproximovány ze struktury známých typů zdravotnických zařízení a vyplněných údajů.

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM – AMBULANTNÍ PÉČE
 ZDRAVOTNICTVÍ ČR: Stručný přehled činnosti oboru alergologie a klinická imunologie za období 2007–2017
 NZIS REPORT č. K/5 (08/2018)

Příloha č. 2. Standardizované počty pacientů oboru alergologie a klinická imunologie v časovém trendu

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
I. Činnost - na 1000 osob v celé populaci											
Počet ošetření - vyšetření: celkem	233,19	221,63	219,35	224,17	223,67	216,08	213,64	228,92	244,05	208,09	194,52
Počet léčených pacientů: celkem	89,42	83,23	84,77	85,37	84,66	84,57	84,76	81,96	79,13	83,37	78,96
Počet léčených pacientů: 0 - 19 let	32,99	32,78	32,67	32,04	31,77	30,98	31,83	30,79	29,74	33,36	30,41
Počet léčených pacientů: muži	40,32	37,35	37,88	38,09	37,79	36,94	37,45	36,19	34,92	37,39	34,97
Počet léčených pacientů: ženy	49,10	45,88	46,89	47,27	46,87	47,63	47,31	45,76	44,20	45,99	43,99
Počet kožních testů: celkem	244,70	250,99	262,78	260,95	268,00	250,06	256,80	246,44	236,01	216,80	204,98
Počet pacientů léčených specifickou hyposenzibilizací: celkem	11,43	10,59	9,02	8,55	8,52	7,77	7,38	6,10	4,82	3,99	3,98
Počet pacientů, u kterých byla zahájena individuální injekční, nebo perorální (sublinguální) specifická imunoterapie alergenem: celkem	2,83	2,47	2,42	2,31	2,30	2,03	2,10	1,95	1,80	1,85	1,81
II. Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu nebo pacienti s vybraným chronickým onemocněním - na 1000 osob v celé populaci											
Atopická dermatitis: počet pacientů celkem	8,07	7,57	7,74	8,11	8,07	7,98	8,16	7,71	7,26	7,27	7,29
Pollinosa: počet pacientů celkem	34,63	32,47	32,42	32,53	32,58	31,29	31,21	29,66	28,10	30,41	31,55
Stálá alergická rýma: počet pacientů celkem	15,67	15,65	15,87	15,95	16,49	16,17	16,56	15,67	14,77	14,95	15,27
Astma: počet pacientů celkem	25,62	25,74	26,69	27,36	27,93	27,71	28,52	28,10	27,67	28,04	29,31

Prezentovaná data zohledňují podíl nezadaných údajů, které jsou v jednotlivých letech aproximovány ze struktury známých typů zdravotnických zařízení a vyplněných údajů.

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM – AMBULANTNÍ PÉČE
 ZDRAVOTNICTVÍ ČR: Stručný přehled činnosti oboru alergologie a klinická imunologie za období 2007–2017
 NZIS REPORT č. K/5 (08/2018)

Příloha č. 3. Absolutní počty pacientů oboru alergologie a klinická imunologie v regionálním srovnání v roce 2017

	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
I. Činnost														
Počet ošetření - vyšetření: celkem	499 985	145 861	89 777	114 626	32 425	126 110	75 644	104 426	56 710	90 811	242 535	138 823	109 184	232 930
Počet léčených pacientů: celkem	192 296	66 207	31 658	44 778	15 009	58 147	34 740	44 625	24 402	26 996	75 445	56 632	50 043	115 197
Počet léčených pacientů: 0 - 19 let	73 713	23 246	12 686	17 501	5 035	22 127	13 643	17 772	14 672	9 661	29 790	15 846	17 393	48 926
Počet léčených pacientů: muži	83 871	29 281	14 664	20 220	6 497	24 561	14 531	20 300	10 900	11 986	35 155	26 393	23 146	48 794
Počet léčených pacientů: ženy	108 425	36 926	16 994	24 558	8 512	33 586	20 209	24 325	13 502	15 010	40 290	30 239	26 897	66 403
Počet kožních testů: celkem	475 025	228 246	119 614	144 412	47 099	76 128	134 861	149 143	114 818	99 024	171 094	95 149	110 609	205 369
Počet pacientů léčených specifickou hyposenzibilizací: celkem	11 765	3 524	1 851	1 213	516	2 758	2 034	2 433	1 665	1 764	3 934	1 471	2 025	5 159
Počet pacientů, u kterých byla zahájena individuální injekční, nebo perorální (sublinguální) specifická imunoterapie alergenem: celkem	4 982	1 839	921	596	405	1 089	555	1 083	661	809	1 801	816	1 051	2 576
II. Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu nebo pacienti s vybraným chronickým onemocněním														
Atopická dermatitis: počet pacientů celkem	15 958	7 909	3 800	3 112	1 007	5 737	3 464	3 209	3 124	2 387	6 617	6 712	3 133	11 056
Pollinosa: počet pacientů celkem	88 516	24 385	13 176	12 052	4 558	20 052	15 896	14 209	13 191	10 740	28 037	24 459	21 680	43 119
Stálá alergická rýma: počet pacientů celkem	26 451	12 487	6 550	5 430	795	14 418	10 634	11 043	7 222	5 292	17 331	10 815	13 647	19 595
Astma: počet pacientů celkem	47 037	22 899	10 846	10 748	5 691	23 836	15 826	15 222	15 543	22 168	31 583	27 720	18 349	42 900

Prezentovaná data zohledňují podíl nezadaných údajů, které jsou v jednotlivých letech aproximovány ze struktury známých typů zdravotnických zařízení a vyplněných údajů.

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM – AMBULANTNÍ PÉČE
 ZDRAVOTNICTVÍ ČR: Stručný přehled činnosti oboru alergologie a klinická imunologie za období 2007–2017
 NZIS REPORT č. K/5 (08/2018)

Příloha č. 4. Standardizované počty pacientů oboru alergologie a klinická imunologie v regionálním srovnání v roce 2017

	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
I. Činnost - na 1000 osob v daném kraji (kde je lokalizován poskytovatel zdravotních služeb)														
Počet ošetření - vyšetření: celkem	388,62	108,39	140,46	197,89	109,50	153,62	171,55	189,57	109,64	178,53	205,46	219,26	187,27	192,92
Počet léčených pacientů: celkem	149,47	49,20	49,53	77,31	50,69	70,83	78,79	81,01	47,18	53,07	63,91	89,45	85,83	95,41
Počet léčených pacientů: 0 - 19 let	57,29	17,27	19,85	30,21	17,00	26,95	30,94	32,26	28,37	18,99	25,24	25,03	29,83	40,52
Počet léčených pacientů: muži	65,19	21,76	22,94	34,91	21,94	29,92	32,96	36,85	21,07	23,56	29,78	41,69	39,70	40,41
Počet léčených pacientů: ženy	84,28	27,44	26,59	42,40	28,75	40,91	45,83	44,16	26,10	29,51	34,13	47,76	46,13	55,00
Počet kožních testů: celkem	369,22	169,60	187,14	249,32	159,06	92,73	305,85	270,75	221,98	194,67	144,94	150,28	189,71	170,09
Počet pacientů léčených specifickou hyposenzibilizací: celkem	9,14	2,62	2,90	2,09	1,74	3,36	4,61	4,42	3,22	3,47	3,33	2,32	3,47	4,27
Počet pacientů, u kterých byla zahájena individuální injekční, nebo perorální (sublinguální) specifická imunoterapie alergenem: celkem	3,87	1,37	1,44	1,03	1,37	1,33	1,26	1,97	1,28	1,59	1,53	1,29	1,80	2,13
II. Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu nebo pacienti s vybraným chronickým onemocněním - na 1000 osob v daném kraji (kde je lokalizován poskytovatel zdravotních služeb)														
Atopická dermatitis: počet pacientů celkem	12,40	5,88	5,95	5,37	3,40	6,99	7,86	5,83	6,04	4,69	5,61	10,60	5,37	9,16
Pollinosa: počet pacientů celkem	68,80	18,12	20,61	20,81	15,39	24,43	36,05	25,79	25,50	21,11	23,75	38,63	37,18	35,71
Stálá alergická rýma: počet pacientů celkem	20,56	9,28	10,25	9,37	2,68	17,56	24,12	20,05	13,96	10,40	14,68	17,08	23,41	16,23
Astma: počet pacientů celkem	36,56	17,02	16,97	18,56	19,22	29,04	35,89	27,63	30,05	43,58	26,75	43,78	31,47	35,53

Prezentovaná data zohledňují podíl nezadaných údajů, které jsou v jednotlivých letech aproximovány ze struktury známých typů zdravotnických zařízení a vyplněných údajů.

Roční výkaz o činnosti poskytovatele ZS

A (MZ) 1-01

Poskytovatel (obor): *alergologie a klinická imunologie*

Za rok 2017

IČO	Zpravodajská jednotka (adresa):
PČZ	
Oddělení, pracoviště, kód poskytovatele	

A010

I. Činnost

	Č.ř.	Celkem	ze sl. 1 0 - 19 let	ze sl. 1		5	6
				muži	ženy		
a	b	1	2	3	4	5	6
Počet všech ošetření - vyšetření	21						
Počet léčených pacientů	22						
Počet kožních testů	23						
Počet pacientů léčených specifickou hyposenzibilizací	24						
Počet pacientů, u kterých byla zahájena individuální injekční, nebo perorální (sublinguální) specifická imunoterapie alergenem	25						

II. Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu nebo pacienti s vybraným chronickým onemocněním

Vybrané diagnózy	Č.ř.	Počet pacientů celkem	Věková skupina				ze sl. 1 s nově zjištěným onemocněním
			0 - 5 let	6 - 14 let	15 - 19 let	20 let a více	
a	b	1	2	3	4	5	6
atopická dermatitis L 20.-	41						
pollinosa J 30.1	42						
stálá alergická rýma J 30.3	43						
astma J 45	44						
běžná variabilní imunodeficience (CVID) D 83.-	50						

Pozn.: případné nesouvislé číslování řádků je z důvodu zachování kontinuity s údaji z předchozích let.

Výkaz sestavil:

Telefon:

E-mail:

Datum:

Závazné pokyny pro vyplňování statistického formuláře A (MZ) 1-01: Roční výkaz o činnosti poskytovatele zdravotních služeb pro obor

alergologie a klinická imunologie

Statistická zjišťování Ministerstva zdravotnictví jsou součástí Programu statistických zjišťování v České republice na rok 2017. Tento program byl zveřejněn ve Sbírce zákonů ČR, v částce 140, formou vyhlášky č. 355/2016 Sb. ze dne 11. 10. 2016, která v příloze 2 obsahuje seznam statistických zjišťování prováděných ministerstvy. Program byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Výkazy řady A (MZ) 1-01 slouží k získání základních informací o poskytovatelích zdravotních služeb a o činnosti jednotlivých oborů z hlediska zajištění a potřeby zdravotní péče, pro zjištění vybraných údajů o zdravotním stavu obyvatelstva. Tyto informace slouží pro zpracování podkladů při stanovení zdravotní politiky státu na různých úrovních řízení a pro hodnocení objemu zdravotní péče.

Předání dat je možné pouze elektronicky **prostřednictvím webové aplikace - Centrální úložiště výkazů (CÚV)**, která obsahuje elektronické šablony pro vyplňování a odesílání výkazů do CÚV. Pro předání dat do CÚV je nutné přihlášení do registrů rezortu zdravotnictví na základě „Žádosti o přístup do registrů NZIS“ uvedené na internetových stránkách www.uzis.cz v horní liště označené červeně a uvedené jako **REGISTRY NZIS VSTUP** na adrese: <http://www.uzis.cz/registry-nzis-vstup>.

Předání dat do aplikace CÚV bude ukončeno 31. 5. 2018.

Zákon č. 89/1995 Sb. ukládá všem zpravodajským jednotkám povinnost poskytnout úplně, správně, pravdivě a včas požadované údaje pro všechna statistická zjišťování uvedená v Programu statistických zjišťování (viz § 2 – vymezení pojmů, § 10 – program statistických zjišťování a § 26 – správní delikty). Ochrana důvěrných statistických údajů je zaručena výše uvedeným zákonem (viz § 16 – povinnost mlčenlivosti a ochrana důvěrných statistických údajů, § 17 – poskytování důvěrných statistických údajů).

POKYNY PRO VYPLŇOVÁNÍ

Výkaz vyplňuje samostatně každé ambulantní oddělení (pracoviště) alergologie a klinické imunologie, včetně ambulantních částí nemocnic, a také každá imunologická laboratoř (zpravodajská jednotka - dále ZJ), bez ohledu na jejich zřizovatele.

Formuláře výkazu a pokyny pro jeho vyplňování jsou uveřejněny na internetových stránkách www.uzis.cz.

V elektronické šabloně výkazu se vyplňují žlutě a červeně podbarvené kolonky, ke kterým je vždy uvedena „informace k poli“. Šedě podbarvené kolonky se nevyplňují.

Oddíl I. Činnost

Zahrnuje i činnost smluvních pracovníků, kterou pro daného poskytovatele vykonávají.

ř. 21, sl. 1 počet ošetření - vyšetření celkem
Za jedno ošetření (vyšetření) se považuje soubor všech výkonů provedených při ošetření jedné fyzické

osoby na téže oddělení (pracovišti) při jedné návštěvě pacienta. Výkony provádí lékař nebo zdravotní sestra podle pokynů lékaře.

ř. 22, sl. 1 počet léčených pacientů celkem = počet unicitních rodných čísel za rok
Jde o celkový počet pacientů v alergologické ordinaci, kteří byli alespoň jedenkrát za sledovaný rok ošetřeni (tj. jde o tzv. počet prvních ošetření - vyšetření v roce a každý pacient je započten pouze jedenkrát).

ř. 22, sl. 2 ze sl. 1 - počet léčených pacientů od narození do posledního dne před 20. narozeninami

ř. 22, sl. 3 ze sl. 1 muži

ř. 22, sl. 4 ze sl. 1 ženy

ř. 23, sl. 1 počet kožních testů = počet vpichů

ř. 25, sl. 1 počet pacientů, u nichž byla ve sledovaném roce zahájena alergenová imunoterapie (tj. počet kódů výkonu 27205 ze Seznamu zdravotních výkonů)

Oddíl II. Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu nebo pacienti s vybraným chronickým onemocněním

Jde o pacienty trpící určitou chorobou, kteří jsou pod stálým lékařským dohledem. Jeden pacient může být uveden i vícekrát, pokud je sledován pro více diagnóz. Jednotkou zjišťování je vybraná diagnóza (viz MKN-10).

Podmínky a rozsah **dispenzární péče** stanoví:

- zákon č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kde se v § 31 odst. 2 uvádí, že pojištěnec do dispenzární péče zařazuje podle odborných kritérií lékař registrujícího poskytovatele, který odpovídá za účelnost a koordinaci dispenzární péče. Pojištěnec může být dispenzarizován pro jednu diagnózu pouze u jednoho ošetřujícího lékaře.
- vyhláška MZ ČR č. 39/2012 Sb., o dispenzární péči
Kromě těchto nemocí si pozornost zaslouží i další chronické nemoci.

Vazby:

Oddíl I.

ř. 21, 22, sl. 1 ≠ 0
ř. 21, sl. 1 ≥ ř. 22, sl. 1
ř. 22, sl. 1 ≥ sl. 2
ř. 22, sl. 1 = sl. 3 + sl. 4
ř. 22, sl. 1 ≥ ř. 24, sl. 1
ř. 22, sl. 1 ≥ ř. 25, sl. 1